

Göteborgs Stifts-Tidning

Tvåhundra-trettiosjunde årgången

Nr 1

Fredagen den 21 februari

2025

Lutherstiftelsen

Ledare

Jubileumsåret 2025

SEXAGESIMA

- Alvesta** Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 J-E Appell
- Borås** Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson, G Skilling. Församlingens 10-årsjubileum
- Emmaboda** S:t Andreas förs., Södra v. 22: Hm 15 (Obs!) J-E Appell
- Göteborg** Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 N Olsson
- Göteborg** Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Hm HHN 11 T Laato
- Helsingborg** S:t Matteus, Bruksq. 27: Hm 15 P Toräng
- Kinna** Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingskyrkan): Hm 14 G Andersson
- Kristianstad** Gratia Dei: Hm 11 A Karlgren
- Kungälv** Kvarng. 8: Gtj 15 T Olsson
- Lund** S:t Markus Biskopsg. 10: Gtj 11 P Toräng
- Oskarström** S:t Gabriels koin., Mariakyrkan G:a Nissastigen 65: Hm 11 B Ådahl
- Skara** Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 J Ådahl
- Uddevalla** Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 T Olsson, N Antonsson
- Växjö** Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

FASTLAGSSÖNDAGEN

- Alvesta** Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 15 J Brandt Erlandsson
- Borås** Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
- Emmaboda** S:t Andreas förs., Södra v. 22: Sånggtj 11 E Ångdahl
- Fridafors kyrka** Gtj 16 J-E Appell
- Göteborg** Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 G Skilling
- Göteborg** Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 T Johansson
- Huskvarna** Tegnérq. 8: Gtj 15 T Johansson
- Kinna** Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingskyrkan): Hm 14 Rune Imberg
- Kristianstad** Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
- Lund** S:t Markus Biskopsg. 10: Gtj 11 P Toräng
- Ravlanda** Lutherstiftelsens gudstjänstgemenskap, G:a skolan: Hm 15 P Toräng
- Uddevalla** Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 A Eliasson

Predikaturerna fortsätter på sidan 3.

Anno Domini 2025 firar kyrkan jorden runt 1700-årsminnet av den nicenska trosbekännelsen. Den antogs år 325 av det allmänna kyrkomötet i staden Nicea, och läses alltjämt i många gudstjänster som ett alternativ till den mera kortfattade apostoliska trosbekännelsen. Även om man räknar året 325 som tillkomstår har den nicenska trosbekännelsen en ännu längre historia, eftersom den bygger på en äldre trosbekännelse, den så kallade *Jerusalemsbekännelsen*, som tidigare användes av den kristna församlingen i Jerusalem. Vid kyrkomötet i Nicea utvidgades den och antogs av den världsvida kyrkan. Sin slutgiltiga form fick Nicenum dock först mot slutet av 300-talet, då man lade till några satsar om tron på dopet, kyrkan och det eviga livet. Trosbekännelserna, som vi ärvt från fornkyrkan, skulle tjäna som ett skydd mot villoläror som var i omlopp. På 300-talet florerade särskilt villoläror som förnekade Kristi gudomlighet.

För oss idag blir Nicenums 1700-årsjubileum en god påminnelse om hur noggrant den tidiga kyrkan – fäderna – slog vakt om den rätta bekännelsen. Den påminnelsen behövs verkligen, då vi lever i en tid av *läroupplösning* inom kyrkan i stora delar av världen. Läran överhuvudtaget ses till och med som ett problem, och inte som den trygga och säkra grund kyrkan skall vila på. I de ekumeniska strävandena, som präglad de senaste 100 åren, har läran ibland uppfattats som ett hinder på vägen mot kristen enhet. Man har letat efter formuleringar, som är så pass tvetydiga och vaga att de kan omfattas av de flesta,

helst av alla. Det blir något av en motrörelse mot fädernas arbete i fornkyrkan med att uttrycka den kristna tron i så klara ordalag att den tvärtom inte skulle kunna missförstås. Bakom detta låg en omsorg om att slå vakt om sanningen, den sanning som kan göra oss människor fria från synden och mörkrets välde.

För oss som tillhör den svenska delen av kristenheten finns det än större anledning att fira 2025 som ett jubileumsår. Vi kan i år minnas flera trogna Herrens tjänare, som betytt mycket för vårt land. Det har i år gått 300 år sedan *Anders Nohrborgs* födelse 1725, 200 år sedan *Henric Schartaus* död 1825 samt 100 år sedan *Henrik Florus Ringius* död 1925. Vi planerar att uppmärksamma dessa tre såningsmän i Guds rike med artiklar i Stifts-Tidningen. I detta nummer uppmärksammar vi Henric Schartaus död, just i februari 1825, med en artikel av kyrkoherde Patrik Toräng, verksam just i Schar-taus stad Lund.

Någon kan tycka att vi ägnar för mycket tid till att blicka tillbaka i stället för att se framåt. Guds ord uppmuntrar oss dock att minnas trogna Guds ords tjänare. *Tänk på era ledare, som har predikat Guds ord för er. Se, hur de slutade sin levnad, och följ deras tro.* (Hebr 13:7) För många är till exempel Anders Nohrborg mest känd för sin förkunnelse, samlad i predikosamlingen *Den fallna människans salighetsordning*, men det är också uppbyggligt att läsa om hans liv, hur han troget arbetade som adjunkt i Finska församlingen i Stockholm, trots att hans arbete var oavlönat och han måste försörja sig som pri-

vatlärare. Han utträttade uthålligt sin prästtjänst fastän han led av lungtuberkulos och medföljande andnings-svårigheter. Också de bevarade minnesbilderna av Nohrborgs bortgång är mycket uppbyggliga. Vi kommer att uppmärksamma detta i kommande nummer.

Det är inte ovanligt att frukten av trogna arbetares tjänst framträder allra tydligast först *efter* deras död. Detta beskrivs målande av LM Engström:

”En trogen herde får av sin Herre den nåden att leva i sin församling, även då han är död, att tala där, även då hans läppar ligga tysta i graven. Det gives blommor, som, då de avbrutits och någon tid förvaras, t. ex. i en urna, dofta allra ljuvligast och kraftigast. De äro en bild av trogna pastorer, som efter sin död allra mest och allra längst sprida sin himmelska vällukt. Så länge de levde, voro de måhända jämförelsevis opåaktade, obemärkta och ohörsammade. Men efter deras död blir deras åminnelse i en påfallande välsignelse. Då ihågkomma och

påtänka åhörare, nattvardsbarn, ja, ämbetsbröder mycket, som de hörde och sågo under de bortgångna herdarnas livstid, men som de ej då rätt skattade.” (Lokalförsamlingen, s 288)

Tiden prövar med andra ord kvalitén i pastorns arbete och halten i hans förkunnelse. När Viktor Södergren 1945 tecknade en bild av Sveriges kyrkogeografi i boken *Vägar vi gått och Vägen fram* konstaterade han att prosten Ringius gamla pastorat i södra Bohuslän uppvisade en kyrksamhet på rekordnivå, en kyrksamhet som var hög också i jämförelse med andra kyrksamma bygder i Sverige (på den tiden ett så mycket kyrksammare land överlag än idag). Den som har läst någon predikan av Ringius – hans predikningar har samlats i boken *En kristlig undervisning om Kristi rike* – anar att den stora kyrksamheten i Ringius pastorat tjugo år efter hans död var en frukt av hans säningsarbete. Det heter ju att *”en sår och en annan skördar”*. (Joh 4:37)

I slutet av februari har vi glädjen att fira söndagen Sexagesima, som är *”säningsmannens söndag”*. (Jesu liknelse om säningsmannen är första årgångens evangelium.) I år har vi anledning att på Sexagesima särskilt tacka för säningsmännen Nohrborg, Schartau och Ringius, som skördens Herre sände ut för att så ut det levande ordet i vårt land.

Att synliggöra vårt lands gamla och rika kristna arv blir också desto viktigare när detta sedan länge systematiskt osynliggörs, svartmålas och trängs undan av politiken, myndigheter, media, skolor och så vidare. När fotografen *Elisabeth Ohlsson* (tidigare Ohlson Wallin), som blev känd för den plumpa, kränkande och blasfemiska utställningen *Ecce Homo* 1998, avled förra hösten hyllades hon i medierna som en stor konstnär. När den kristne assyriern *Salwan Momika* skymfades en annan religion genom att bränna Koranen blev han allt annat än rosad i offentligheten. Genast drog en debatt igång om att kringskära yttrandefriheten genom att på nytt införa en hädelselagstiftning i Sverige. Den gamla lagstiftningen mot hädelse, trosfridslagen, avskaffades 1970 som ett led i avkristnandet av landet. *Salwan Momika* åtalades också för hets mot folkgrupp, men innan dom hann falla i målet sköts han till döds på balkongen till sitt eget hem i Sö-

dertälje den 29 januari! Den kallblodiga avrättningen av *Salwan Momika* föll dock mycket snabbt i medieskugga p.g.a. den fasansfulla skjutningen i Örebro den 4 februari. Mordet på *Momika* är dock inte bara ett i raden av många dödliga våldsbrott i Sverige 2025. Det borde bli en väckarklocka och ögonöppnare, som visar hur långt islamiseringen av det svenska samhället nu gått. Berättigad kritik mot religionen islam riskerar att tystna när det är förenat med livsfara att uttrycka den. Det både tragiskt och alarmrande att reaktionerna från politikererna på mordet av *Salwan Momika* varit minimala. Islamisterna vädrar morgonluft. I praktiken har islam uppnått en ställning som gynnar religion i Sverige, när det är fritt fram att skymfa kristendomen och andra religioner men inte islam. Detta bådar illa inför framtiden.

Ansvaret för att kristendomen har klassats ner i det svenska samhället och i praktiken missgynnas i förhållande till islam åvilar först och främst ledningen för Svenska kyrkan, som det i särklass största kristna samfundet i landet. De har inte protesterat mot skändningar av det som inom kristendomen hålls heligt, utan har tvärtom uppmuntrat sådant, vilket man gjorde när man upplät Uppsala domkyrka för *Ecce Homo*-karikatyrerna. De kan jämföras med att man visat upp *Mohammed*-karikatyrer på *Kaban* i Mekka. På så vis har ledningen för Svenska kyrkan legitimerat kränkningar mot kristendomen och hets mot kristna.

Mot denna mörka bakgrund borde vi använda jubileumsåret 2025 till att desto ivrigare dela med oss av vår nicenska tro åt våra medmänniskor. Det är det enda som kan ge sant hopp och ljus i det tillstånd av mörker och hopplöshet, som många svenskar idag upplever. *”Jesus Kristus, Guds enfödde Son, född av Fadern före all tid, Gud av Gud, ljus av ljus, sann Gud av sann Gud, född och icke skapad, av samma väsen som Fadern”* är ju den ende som kan ge oss sant hopp om evigheten. Han är vägen till det eviga livet. Ingen kommer till Gud Fadern utom genom honom, men den som kommer till honom finner en öppen väg till himlen.

* * *

GST:s redaktion och Lutherstiftelsen

Post- och besöksadress:

Ekmansgatan 3, 411 32 Göteborg

E-postadresser:

gbgs.stifts.tidning@gmail.com

lutherstiftelsen.goteborg@gmail.com

Redaktion

Anders Alapää, ansvarig utgivare
E-post: anders.alapaa@gmail.com

REDAKTION och EXPEDITION

Ekmansgatan 3, 411 32 Göteborg

E-post: gbgs.stifts.tidning@gmail.com

Tel. 070-6024834 (till Anders Alapää)

www.goteborgsstiftstidning.se

Prenumeration

Helår: 350 kr (9 nr inkl. julnr)

Nypren- och gåvopren: 275 kr

Halvår: 200 kr (5 nr)

ANNONSPRISER

Första sidan 6 kr/mm, textsidan 5 kr/mm.

Döds- och tackannonser 5 kr/mm.

Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 100 kr/st.

Moms tillkommer. Annonser skall inlämnas senast onsdag två veckor före påföljande tidnings utgivning.

Pg 2 55 21-6

Bg 340-5826

ISSN 0345-4290 Eget tryck

Sedan den 1 februari har undertecknad gått in i uppdraget som redaktör och ansvarig utgivare för Göteborgs Stifts-Tidning efter Patrik Toräng som förtjänstfullt skött den uppgiften i många år. Ett varmt tack till Patrik för hans goda arbete! Herren välsigne honom när han går vidare till andra angelägna uppgifter. Lyckligtvis kommer Patrik även i fortsättningen att skriva ledare och andra artiklar i tidningen, vilket vi gläds över. För egen del känns det spännande och mycket hedrande att gå in i denna nya uppgift. Stifts-Tidningen har ju ända sedan revolutionsåret 1789 varit en härold för den evangelisk-lutherska tron i vårt land. Tanken svindlar! Tyvärr kan jag inte utlova någon stundande "guldålder" för tidningen, såsom president Trump gjorde vid sin installation tidigare i år. Många papperstidningars framtid är ju oviss med vikande antal läsare, så också Stifts-Tidningens. Min ambition är dock att tillsammans med andra försöka tillhandahålla en läsvärd tidning *så länge det går* och med *samma andliga inriktning* som tidigare. Kanske tidningens ärade läsare kan hjälpa till med att göra reklam för tidningen och värva nya prenumeranter?

Anders Alapää

Fotnot: den 21-22 februari högtidlighåller Församlingsfakulteten i Göteborg den nicenska trosbekännelsens 1700-årsjubileum med en bibelkonferens.

Nordiskt biskopsmöte i Helsingfors

För första gången efter pandemin möttes biskoparna i "De Nordiska Stiftens Gemenskap" till ett fysiskt möte, som hölls i Helsingfors den 5-6 februari. I gemenskapen ingår Missionsprovinsen i Sverige och dess systerstift i Finland och Norge. De tre stiftens representerades av sina respektive biskopar: Bengt Ådahl (Sverige), Thor Henrik With (Norge) samt Juhana Pohjola (Finland). Även biskoparna emeriti Risto Soramies och Matti Väisänen samt den amerikanske pastorn David Preus från Missouri-synoden (LCMS) deltog i mötet. Biskop Ådahl säger i en kommentar till Stifts-Tidningen att man hade "värdefulla samtal om biskopsämbetets innebörd och funktion".

Forts från sidan 1.

ASKONSDAGEN

Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv. 49: Askonsdagmessa 11 N Olsson
Kristianstad Gratia Dei: Nattv.gtj 18 J-E Appell

FÖRSTA SÖNDAGEN I FASTAN

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 B Birgersson
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 H Vestergård
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Gtj 11 A Petersson
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv. 49: Hm 11 G Skilling
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 C S Block
Helsingborg S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 15 M Lindström
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Gtj 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 L Artman; 12/3 Pass.gtj 18 Jan-Erik Appell
Kungälv Kvarng. 8: Hm 15 S Eriksen
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Hm 11 J-E Appell
Oskarström S:t Gabriels koin., Mariakyrkan G:a Nissastigen 65: Hm 11 B Ådahl
Skara Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 J Ådahl
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 S Eriksen
Värmland, Karlstad S:t Petri, Bråtebacksg. 26 (Fryxgames lokal): Hm 11 G Andersson
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

ANDRA SÖNDAGEN I FASTAN

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 15 J Brandt Erlandsson; 19/3 pass.andakt 18:30 S Appell
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Hm 11 J Brandt Erlandsson
Fridafors kyrka Hm 16 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv. 49: Hm 11 S Petersson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 T Johansson. Nattvardsförhör
Huskvarna Tegnérg. 8: Hm 15 A Eliasson
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Hm 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell; 19/3 Pass.gtj 18 R Johannesson
Kungälv Kvarng. 8: Tors 3/4 Pass.pred 17:30 A Eliasson
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Gtj 11 L Artman
Skara Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 J Ådahl
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 H G Halmerius; 19/3 Pass.pred 18 A Eliasson
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

JUNGFRU MARIE BEBÅDELSEDAG

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 S Appell
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Gtj 10 R Imberg
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Sånggtj 11 E Ångdahl
Fridafors kyrka Gtj 16 J-E Appell

Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv. 49: Hm 11 N Olsson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Hm HHN 11 D Johansson
Helsingborg S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 15 A Karlgren
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Fam.hm 14 R Imberg
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 L Artman, R Johannesson; 26/3 Pass.gtj 18 J-E Appell
Kungälv Kvarng. 8: Tors 27/3 Pass.pred 17:30 S Eriksen
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Gtj 11 A Karlgren
Naums kyrka Hm 11 A Eliasson
Oskarström S:t Gabriels koin., Mariakyrkan G:a Nissastigen 65: Hm 11 B Ådahl
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 T Olsson; 26/3 Pass.pr 18 S Eriksen
Värmland, Fagerås (nära Kål) S:t Petri, Baptistkapellet, Köpungsv. 2: Hm 11 J Ådahl
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Hm 11 J-E Appell

MIDFASTOSÖNDAGEN

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 15 J Brandt Erlandsson
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Fam.hm 11 J Brandt Erlandsson
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv. 49: Hm 11 N Olsson, J Birgersson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 T Laato
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Hm 14 H Vestergård
Kungälv Kvarng. 8: Tors 3/4 Pass.pred 17:30 S Eriksen
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell; 2/4 Pass.gtj 18 L Artman
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Hm 11 P Toräng
Ravlanda Lutherstiftelsens gudstjänstgemenskap, G:a skolan: Gtj 15 J-E Appell
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 H G Halmerius; 2/4 Pass.pred 18 S Eriksen
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

FEMTE SÖNDAGEN I FASTAN

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 J Brandt Erlandsson
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Gtj 11 A Petersson
Fridafors kyrka Gtj 16 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv. 49: Hm 11 G Skilling
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 C S Block
Helsingborg S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 15 L Artman
Huskvarna Tegnérg. 8: Gtj 15 I Svenungsson
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Gtj 14 G Andersson
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Kungälv Kvarng. 8: Hm 15 S Eriksen
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Gtj 11 L Artman
Skara Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 J Ådahl
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 S Eriksen
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

Inför Söndagen

FASTLAGSSÖNDAGEN

Joh 12:20-33

KORSETS VÄG – VÄGEN TILL HIMLEN

... för Jesus

Korsets väg började för Jesus redan vid Hans födelse och fortsatte sedan alla de år Han vandrade här. Sista vägstycket var dock på ett särskilt sätt korsets väg. Det var detta vägstycke Jesus började tala om, när Filippus sagt till Andreas och Andreas till Jesus att några greker ville se Honom. Men Jesus inte bara *talade* om den korsets väg som väntade Honom. Han fick också en *försmak* av den. När Jesus tänker på att Han skall bli upphöjd från jorden, d.v.s. korsfäst, utbrister Han: "Nu är min själ i djup ångest." Att korsfästas var både smärtsamt och smädefullt. Ändå var det inte det som våldade Jesus Hans djupa ångest. Nej, det var att Han på korset skulle smaka vad det är att vara övergiven av Gud, smaka ett evigt helvetes kval – inte bara i känslan utan i verkligheten.

Men varför måste Jesus gå denna korsets väg? Han säger: "Om inte vetekornet faller i jorden och dör, förblir det ett ensamt korn, men om det dör, bär det rik frukt ... Och när jag har blivit upphöjd från jorden skall jag dra alla till mig." Det var för din skull Jesus gick korsets väg. Det var nödvändigt för din eviga frälsning att Jesus dog på korset. Därför sade Han inte bara: "Nu är min själ i djup ångest. Vad skall jag säga? Fader, fräls mig från denna stund?", utan också: "Nej, just därför har jag kommit till denna stund."

Men korsets väg var för Jesus vägen till himlen. Hela vägen hade Han detta ljusa mål i sikte. Även om det hade varit sant, så säger Han inte: "Stunden har kommit då Människosonen skall lida och dö", utan: "Stunden har kommit då Människosonen skall *förhärligas*." Redan Jesu lidande och död skulle bli till Hans förhärligande. Som vetekornet

som faller i jorden och dör bär rik frukt, så skulle Jesu lidande och död bli upphovet till mångas frälsning. Det var en försäkran om det Jesus fick, då Fadern på Jesu bön: "Fader, förhärliga Ditt namn", svarade och sade: "Jag skall förhärliga det och skall förhärliga det på nytt." Det skedde då Fadern genom Jesu uppståndelse och himmelfärd sade sitt "ja" till det som Jesus gjort på korset. Och denna försäkran styrkte Jesus att gå korsets väg ända till slutet, så att Han segervisst kunde säga: "Nu går en dom över världen. Nu skall denna världens furste kastas ut." Rösten från himlen syftade också till att styrka lärjungarna, så att de vid allt som hände Jesus inte skulle förlora tron på Honom som Messias.

Men när Jesus talar om sitt förhärligande, tänker Han också på lönen Han skulle få för sin möda: den oräkneliga skara som en gång skall vara samlad omkring Hans härlighets tron och lovsjunga Honom som med sitt blod har köpt dem åt Gud. Hur måste inte ljuset från detta underbara mål ha upplyst den i sig själv så mörka korsvägen!

... för Jesu lärjungar

Jesu talar om att hata sitt liv i den här världen. Han menar den värld som vänt Gud ryggen och inte vill veta av Hans vilja och vägar. Livet i den här världen är därför ett liv utan Gud, ett liv i otro och synd. Det livet gäller det för Jesu lärjungar att hata, ty "den som älskar sitt liv", alltså livet i den värld där man inte frågar efter Gud, "förlorar det", säger Jesus, förlorar det verkliga livet, livet i Gud. Men att hata sitt liv i den här världen, det är något av ett lidande. Och därför ryggar människonaturen tillbaka för det. Men det är nödvändigt om man skall kunna tjäna Jesus. Han säger ju: "Om någon vill tjäna mig, skall han följa mig." Och den väg Jesus gick var just korsets väg.

Redan att bli en Jesu lärjunge är något av en korsets väg. För att man skall vakna upp ur sin andliga likgiltighet fordras ett visst mått av tuktan – alltid inre och ibland också yttre. Detta får man inte dra sig undan om man inte skall mista livet i Gud. Den som vill bli frälst måste övervinna det inneboende motståndet mot Guds Ord och bli en Ordets lärjunge. Ty det är genom Guds Ord som den tro tänds som tar emot

frälsningen. Det kostar på för högmodet att erkänna sig vara en fattig syndare, värd att förkastas från Guds ansikte. Men bara så kan man lära känna sin Frälsare och komma till Honom. Och när Guds Ande trycker på de ömma punkterna i en människas liv och säger: Detta måste du bekänna och ta avstånd från, så gäller det att lyda, även om det känns som att mista allt. Också trossteget, det allt avgörande steget in i Jesu famn, kan vara förenat med kamp. Egen synd och ovärdighet kan tyckas en människa så stora, att hon fruktar att Jesus inte vill ha med henne att göra.

Också själva efterföljelsen är en korsets väg. Smärtan av att det finns något inom en Jesu lärjunge som inte vill det Gud vill, den följer honom hela livet. Den här världens furste vållar honom också lidande med sina ideliga frestelser till att åtminstone lite grand vika av från Guds vilja och vägar. Även umgänget med människor som själva inte bryr sig om Gud, kan innebära ett lidande för en Jesu lärjunge. För att nu inte tala om det lidande det innebär för honom att se, hur oerhört långt han har kvar innan han är sådan som Jesus vill ha honom. Särskilt kännbart är det inre lidandet, då Jesus tycks ha övergett honom.

Sådan är Jesu lärjungars väg. En svår väg, säger du. Ja, och ändå – vilken salig väg! Hör vad Jesus säger: "Den som hatar sitt liv i den här världen, han skall bevara det och vinna evigt liv. Om någon vill tjäna mig, skall han följa mig, och där jag är kommer också min tjänare att vara. Om någon tjänar mig, skall min Fader ära honom." Det ordet kastar ett förklarande ljus över den korsets väg Jesu lärjungar har att gå. Det hjälper dem att se på den som en god väg, där allt syftar till deras fostran för den himmel som väntar vid vägens slut. Men om målet sprider ett härligt ljus redan över vägen, vad skall det då inte bli när målet är nått och man får del i det eviga livets fullhet och får vara där Jesus är, ja, t.o.m. blir ärad av Fadern!

När därför Jesus kallar dig att gå korsets väg till himlen, dra dig då inte undan, utan vänd dig till Honom i Ordet och nattvarden och be, att Han både drar dig till sig och drar dig efter sig hela vägen. Och eftersom Han har gjort allt för din frälsning, får du vara viss om att Han tar din svaga hand i sin starka

FÖRSTA SÖNDAGEN I FASTAN

Matt 16:21-23

Vaka, och be att ni inte må komma i frestelse. (Matt 26:41)

Det var Frälsarens förmaning till de tre lärjungarna som fått följa honom in i Getsemane örtagård, men det är ord som också vi behöver ta till oss.

Ingen av oss undgår att frestas. När Jesus, Guds egen Son, fick utstå frestelser under hela sitt liv på jorden, så kommer inte heller de undan frestelserna som vill vara hans lärjungar och vänner. Och därför behöver de alla vara på sin vakt. Ingen står så fast i tron att han inte kan falla. Ingen må leka med frestelsen, ty den som kastar sig i faran, han förgås i den. Alla behöver vi hjälp för att kunna kämpa en god och se-gerrik kamp mot det onda som vill dra oss bort från Herren. Hur vi skall kunna få hjälp till detta under-visas vi om i dagens evangelium.

FRESTELSERNA

1. Varifrån kommer frestelserna?

De kommer inte från Gud. Gud kan väl pröva en människa, men han frestar inte. ”Ingen må säga då han blir frestad, att det är från Gud som hans frestelse kommer. Ty såsom Gud inte kan frestas av något ont, så frestar han inte heller någon” (Jak 1:13).

Frestelserna kommer i stället från de andliga fienderna: djävulen, världen och vårt eget kött. Bakom alla frestelser står den onskans furste, som i Bibeln uttryckligen kallas frestaren. Det var han som i Edens lustgård frestade våra första föräldrar. Det var han som frestade Frälsaren i öknen. Och när Petrus i vår text sökte hindra Jesus från att gå lidandets väg, så talar Jesus om vem det djupast sett var som stod bakom, ty han säger: ”Gå bort, *Satan*.” Liksom det var Satan som for in i Judas och ingav honom att förråda sin Mästare, så var det Satan som nu använde Petrus som sitt redskap. Och själafienden är inte mindre verksam i dag. Han är oupphörligt i färd med att söka bringa människor

och inte släpper dig, förrän du är framme vid målet och får byta ut korset mot kronan. Amen.

Jan-Erik Appell

på fall och störta dem i fördärvet.

Men en mäktig bundsförvant har han också i världen. Med ”världen” menar Guds Ord i detta sammanhang alla oomvända människor och deras onda väsende. De frestar en kristen att bli världen lik, att inte ta det så allvarligt med sin kristendom, att inte vara så noga med Guds bud och inte vara så rädd för synden. Ibland kommer världen med hot men lika ofta med vänlighet, så att det ser ut som om man bara frågade efter en kristens bästa. Så var det med Petrus råd till Jesus. Han tycktes ju mena så väl. Men det var frestaren i vännens gestalt. ”Vännens röst han efterapar, sig till ljusets ängel skapar.” Då är frestaren allra farligast.

Har frestaren en farlig bundsförvant i världen, så har han dock en ännu farligare i det som kallas ”vårt eget kött”, d.v.s. vårt medfödda syndafördärv. Jesus hade inte något syndafördärv som kunde fresta honom, men vi alla har det. Därför heter det: ”Närhelst någon frestas, så är det av sin egen begärelse han dras och lockas” (Jak 1:14).

2. Varför kommer frestelserna?

Jesus blev frestad för att hans frälsningsverk skulle bli om intet. Djävulen visste att det skulle betyda undergången för honom själv om Jesus fortsatte sin vandring till Jerusalem och där genom sitt lidande och sin död frambar sig själv såsom försoningsoffret för världens synd. Ty då skulle hans makt över människorna vara bruten. Detta ville själafienden inte tåla. Genom Jesu vän och lärjunge Petrus riktar han därför frestelsen mot Jesus: Tänk på dig själv, skona dig själv.

När människor i dag frestas, så sker detta djupast sett för att de skall vända Kristus ryggen. Vi blir frestade till allt möjligt ont och särskilt till det som är vår skötesynd, d.v.s. den synd som vi är särskilt benägna för. De onda makterna vet så väl var vi har våra svaga sidor. Men med frestelserna vill de andliga fienderna mer än att få människan att falla i någon viss synd. De vill få människan att vända Gud ryggen. Därför säger Luther i förklaringen till sjätte bönen, att de andliga fienderna frestar oss först och främst till vantro och förtvivlan och sedan andra svåra synder och laster. Vantro är en oriktig tro, utan ånger och syndabekännelse. När

TEXTLÄSNINGAR

1983 års Evangeliebok

FASTLAGSSÖNDAGEN

Rubrik: Kärlekens väg

GT-text: 4 Mos 21:4-9

Epistel: 2 Kor 5:18-20

Evangelium: Joh 12:20-33

Psaltarpsalm: 14:1-7 alt. 31:2-10

2003 års Evangeliebok

FASTLAGSSÖNDAGEN

Rubrik: Kärlekens väg

GT-text: Est 4:12-17

Epistel: 1 Tim 2:4-6

Evangelium: Joh 12:20-33

Psaltarpsalm: 86:5-11

1983 års Evangeliebok

FÖRSTA SÖNDAGEN I FASTAN

Rubrik: Prövningens stund

GT-text: 1 Mos 4:3-7

Epistel: Jak 1:12-15

Evangelium: Matt 16:21-23

Psaltarpsalm: 35:1-18 alt. 91:1-16

2003 års Evangeliebok

FÖRSTA SÖNDAGEN I FASTAN

Rubrik: Prövningens stund

GT-text: 1 Mos 4:3-7

Epistel: Jak 1:12-15

Evangelium: Matt 16:21-23

Psaltarpsalm: 31:2-6

1983 års Evangeliebok

MIDFASTOSÖNDAGEN

Rubrik: Livets bröd

GT-text: 2 Mos 16:11-15, 31, 35

Epistel: 1 Petr 2:1-3

Evangelium: Joh 6:24-36

Psaltarpsalm: 78:12-25 alt. 122:1-9

2003 års Evangeliebok

MIDFASTOSÖNDAGEN

Rubrik: Livets bröd

GT-text: 2 Mos 16:11-18

Epistel: 1 Petr 2:1-3

Evangelium: Joh 6:24-35

Psaltarpsalm: 107:1-9

1983 års Evangeliebok

FEMTE SÖNDAGEN I FASTAN

Rubrik: Försonaren

GT-text: Jes 43:23-25

Epistel: Hebr 9:11-12, 15

Evangelium: Matt 21:33-43

Psaltarpsalm: 43:1-5 alt. 103:8-13

2003 års Evangeliebok

FEMTE SÖNDAGEN I FASTAN

Rubrik: Försonaren

GT-text: 1 Mos 22:1-14

Epistel: Apg 4:1-12

Evangelium: Mark 12:1-12

Psaltarpsalm: 103:8-14

själafienden frestar till vantro, så utmålar han synden som något oskyldigt: Det är inte så farligt att för en gångs skull bryta mot Guds bud. Men när han har fått människans samtycke till synden, så låter det annorlunda: Du har syndat så svårt att det inte finns någon förlåtelse för dig. Så frestar han människan att misströsta om Guds nåd och ge sin frälsningssak förlorad. Det är den farligaste frestelsen.

3. Hur skall man förhålla sig i frestelsen?

Akta dig för allt som kan bli dig till frestelse? ”Gå varsamt, min kristen, giv akt på din gång”, heter det i psalmen. Och den maningen behöver envar lyssna på och följa. Det är många faror som lurar. Man behöver vara på sin vakt inte minst i en tid som vår, så fylld både av gudlöshet och falsk andlighet under ett fagert sken. Onda, nedbrytande och förförande krafter möter från alla håll. Särskilt behöver man vara rädd för sådant som man vet lätt skulle kunna bringa en på fall. Man behöver ta sig till vara för syndatillfällena.

Säg genast nej när frestelsen kommer! Jesus diskuterade inte med Petrus om han skulle göra som denne ville eller inte. Han avvisade genast frestelsen med de skarpa orden: ”Gå bort, Satan, och stå mig inte i vägen.” Så skall också en Jesu lärjunge göra. Avvisar du inte genast frestelsen, så är du snart övervunnen. Men säger du genast nej, finns det hopp om seger.

Kämpa med de rätta vapnen! Det viktigaste vapnet är Guds Ord, som kallas Andens svärd. Det var med det vapnet som Herren Jesus tillbakaslog själafiendens angrepp under frestelsekampen i öknen. Och med det vapnet behöver även vi vara rustade. Skall man framgångsrikt kunna kämpa mot frestelserna, behöver man vara en lärjunge vid Herrens eget Ord och dagligen i bön hämta kraft där.

Men i egen kraft är det inte möjligt att segra. Vi behöver en stark hjälpare i denna strid, en som kan stå vid vår sida och ge oss kraft till seger. Och en sådan hjälpare har vi i vår Frälsare. Han har själv varit frestad i allt liksom vi. Han vet hur svårt det kan vara. Men han har också genomgått alla frestelser utan att falla. Han är segraren. Därför kan han också ge kraft till seger åt sina svaga lärjungar: ”Däri genom

MIDFASTOSÖNDAGEN

Joh 6:24-36

I dag densamme som i går, han bryter bojar, helar sår. Mot själens armod, folkens nöd han bjuder världens livets bröd (Sv Ps 421:2).

”De åt manna” (2 Mos 16:35). Så står det i dagens gammaltestamentliga text. Under ökenfärden upplevde Israels barn många svårigheter. De var beroende av Guds stöd och hjälp. Vi vet att det kom knot och klagan från Israels barn. Hur Gud gjorde gott är både vaktlarna som kom om aftenen och mannat de fick om morgonen bevis på. Bröd behövdes, och de åt under färden av detta. Den långa tid de fick detta kan få påminna även oss om att vi behöver föda under vår färd genom livet. Gud vill ge oss av allt det vi till livets uppehälle behöver. Det gäller inte bara det vi behöver till kroppen, utan Han vill hjälpa oss med allt andligt gott. Måtte vi därför vara angelägna om att ta emot Guds gåvor.

BRÖDET SOM GER VÄRLDEN LIV

I. är Jesus!

Ja, vår Frälsare talar om det sanna brödet från himlen. Det är Guds bröd, och det ger världen liv. Berät-

att han har lidit, i det han själv blev frestad, kan han hjälpa dem som frestas” (Hebr 2:18).

När du frestas, må du därför framför allt se på Jesus. När du tänker på vad han har lidit för våra synder, så måste du väl hata synden som plågat honom så. När du tänker på hur Jesus segrat, så må du fyllas av hopp och be honom om hjälp till seger i dina frestelser. Han är den som allena kan hjälpa. Han gör det genom sitt ord och sin nattvard, där han ger dig kraft till den goda kampen. Det är alltså på honom du får bygga, du som vill vara hans lärjunge. På honom får du hoppas i striden. Till honom får du gå, när du misslyckas och faller, och be om förlåtelse för hans lidandes och döds skull. Han kan och vill upprätta dig. Han kan och vill leda dig genom den farliga världen till det rike där inga frestelser mera är. Amen.

Lars-Olof Johansson
1938-2022
GST 14/2 1986

telsen om bespisningsundret finns strax före dagens evangelium.

Maten för kroppen får vi inte glömma att tacka för. Genom sina gåvor har Herren givit världen det den behöver. Det utgör också ett exempel för oss, att vi skall dela med oss av vårt överflöd, men tyvärr vill inte alla göra det. Människor hungrar och törstar. Inte bara när det gäller det materiella behöver vi hjälp. De stora massorna är tomma på tro och förstår inte att de behöver allt andligt gott. Guds Ord påminner oss om det allra viktigaste i livet, vilket denna söndag starkt pekar på. Herren fortsätter att arbeta för människors bästa. Den gode herden vill föda sin hjord. I sin stora kärlek gör Han detta. Herren Jesus visar på vad som är förmer än det vanliga brödet. Det är den himmelske Fadern som ger oss det sanna brödet. Guds gåva är det brödet. Den största gåvan till oss är Jesus. Det är detta bröd som ger världen liv. Jesus säger om sig själv: ”Jag är livets bröd.” Våra tankar måste gå både till Jesu födelse i Betlehem och till den heliga påskhögtiden. Blickarna får riktas mot Golgata kors där Jesus gav sitt liv för oss för vår frälsnings skull. Genom vår synd var vi inte värda livet med Gud, gemenskapen med Honom. Men Gud har öppnat en ny väg för oss.

Genom Jesus Kristus fick mänskligheten möjlighet till liv med Gud. Herren Jesus tog domen i vårt ställe och hjälpte oss därmed till befrielse från synd och död samt till andligt och evigt liv. Han besegrade djävulen och allt ont. Jesus är brödet som ger världen liv. Vad som skett genom och i Honom delar Han ut till liv för världen. När vi vill ha med Jesus att göra betyder detta glädje för livet här. Jesus har givit sitt liv och ger liv åt dem som vill ha liv. Med tanke på Jesus och oss kan vi tänka på en särskild vers i psalmboken. Där står det: ”O Jesus Krist, som ur din grav, stod upp med evigt liv och gav det ut åt världen vida, giv mig ditt liv, att även jag må efter bitter långfredag min påskdagsmorgon bida” (Sv Ps 304:4). Ett stort löfte ger Jesus oss när Han sagt att Han är livets bröd. Den som kommer till Honom skall aldrig hungra och den som tror på Honom skall aldrig någonsin törsta. Den mänskliga som gör så får sina andliga be-

hov tillgodosedda. Det är värdefullt för oss att få se vad Frälsaren förmår och att tänka på allt gott som är i Honom. I Guds Ord och Den Heliga Nattvarden visar Jesus att Han är brödet som ger världen liv. Världen behöver Jesus.

BRÖDET SOM GER VÄRLDEN LIV

II. menar många att de inte behöver!

De har inte fattat att Jesus ger liv. De vill inte ha med Honom att göra. De vill inte arbeta för den föda som består och skänker evigt liv och som Människosonen vill ge dem. De tänker bara på att arbeta för den föda som är förgänglig. De kan tänka att de äger mycket men är utfattiga. Många missbrukar Guds goda gåvor. Det skapade intager Skaparens plats och blir en avgud. Därför sliter många bara för det som hör denna världen till. De saknar en levande tro på Jesus. De egna gärningarna är för dem det viktigaste. De kan mena att de egna görandena är märkliga och berömvärda. De vill se något märkligt för att kunna tro, precis som i texten. Människorna sade till Jesus: "Vad gör du då för tecken, så att vi kan se det och tro på dig? Vad kan du göra?"

Vår text slutar med att Jesus säger: "Ni har sett mig och tror ändå inte." Alltså befann många sig nära Jesus, men trots detta förkastade de Honom. Det är mycket allvarligt när människor gör på det sättet. Ty när de inte tar emot brödet som ger världen liv får de inte del av livet utan blir utanför. De hade haft stora möjligheter och tillfällen men ger ändå uttryck för att Jesus inte duger, utan de anser sig själva för mycket duktiga och inte i behov av Jesus. Det är mycket ledsamt och ett varnande exempel när så många är självtillräckliga och går miste om livet med Jesus här och det eviga livet.

BRÖDET SOM GER VÄRLDEN LIV

III. måste mottagas!

När Israels barn under ökenfärden åt av mannat blev det till nytta för dem. När vi tagit fram vanlig mat och dryck på bordet låter vi inte bli att äta och dricka utan är angelägna om att få i oss detta. När det gäller brödet som ger världen liv, Jesus, finns det mycket att lära av dagens

evangelium. Folket såg att Jesus och lärjungarna inte var där man tänkte och de gick i båtarna och kom till Kapernaum för att söka efter Jesus.

De fann Honom också. Vi skulle också söka efter Jesus. Vägen är kort för många, och det är att slå upp Bibeln för att läsa om och lyssna till vad som står skrivet om Jesus och ta till oss detta och vad Jesus säger. Det är alltid viktigt att söka Honom på rätt sätt. Vi skall söka Honom inte så som folket i texten gjorde. Vi skall tänka på att Herren först söker oss. Vi skall söka Honom för att tacksamt ta emot Honom. När det blir ett mottagande av brödet som ger världen liv sker många goda ting. Vi vill då vara måna om den föda som består och skänker evigt liv. Guds Ord och Den Heliga Nattvarden vill vi vara noga med. Kampen mot synden blir viktig. Den Helige Ande får vara pådrivare i striden. Otron jagas på flykten. När Jesus blev tillfrågad om vad människorna skulle göra för att utföra Guds verk blev svaret: "Detta är Guds verk att ni tror på den som han har sänt." Tron på och mottagandet av Jesus skulle leda till tjänst för Gud. Det skulle bli kraft till att gå Guds ärenden. När Jesus talat om brödet som ger världen liv bad människorna: "Herre, ge oss alltid det brödet."

Bönen är alltså mycket viktig. Vi ber därför varje dag om dagligt bröd till kropp och själ. Det blir även varje dag en tacksamhet till Gud för vad Han ger och bön om syndernas förlåtelse. Vi vill bedja om att aldrig mista Jesus utan att få behålla Honom, komma vidare i tron och bli bevarade. Han vill ge oss mat och dryck i rätt tid. Kristi kropp för Dig utgiven och Kristi blod för Dig utgjutet, detta som levande kristna ofta får höra och mottaga hjälper dem att i fortsättningen ta emot livets bröd. Genom den Helige Andes arbete får vi bli ledda till de goda mötesplatserna med vår Frälsare och till att ta emot Honom. Den Helige Ande vill bevara Jesu lärjungar i en sann tro. De får hjälp att lita på Herrens löfte om liv i Jesus för nu och alltid för var och en som vill höra till Honom. I Jesu namn. Amen.

Anders Hjalmarsson

FEMTE SÖNDAGEN I FASTAN

Mark 12:1-12 (EB 2003)

På berget där Herren blir sedd
(1 Mos 22:14).

Abraham hade blivit prövad om han var villig att offra sin son Isak. Men på Moria berg hade Herren visat att han utsett ett annat offer. Abraham fick offra en bagge. På Golgata berg blir Herren sedd, ty där offerar han sin Son i vårt ställe. Han är offret som försonar våra synder och öppnar vägen till Gud för oss. Se där Guds stora kärlek till oss!

SER DU DEN UNDERBARA HÖRNSTENEN SOM HERREN UTSETT TILL VÅR FRÄLSNING?

1. Den underbara hörnstenen är Jesus, Guds son.

I ett husbygge behövde det finnas en hörnsten som höll ihop huset och som var en grund på vilken huset kunde vila. Så behöver det också vara i Guds rike. "Var och en tog sin egen väg, men Herren lät vår skuld drabba honom", säger profeten Jesaja om den kommande Frälsaren. Ja, människorna levde på ett gungfly utan mening eller mål för sina liv sedan man kommit bort från Gud. Synden skilde oss från Gud, och vi var i fara att störtas ner i en evig osalighet. Men Jesus, Guds son, kom hit och tog vår synd och dom som om det var hans. Han blev ratad av människor som skulle förstått Guds vilja och dömd till döden av dem. Men i sin död blev han det offer som försonar våra synder. Genom Jesus finns en evig frälsning till rening från alla synder och en evig rättfärdighet som gör att syndare kan få komma inför Gud som hans älskade barn när de i tron söker sin räddning hos Jesus.

Han har ju själv sagt: "När jag blir upphöjd från jorden skall jag draga alla till mig." Jesus är den hörnsten på vilken en människas liv och hopp om evig salighet kan byggas. Han är den hörnsten på vilken Kristi kyrka kan vila, och dödsrikets portar skall inte få makt över den. Ser du detta så att du söker dig till honom som din enda räddning?

2. Människor som inte vill se att Jesus är hörnstenen till vår frälsning ratar honom.

Jesus talade om en vingård, en plantering. Israels folk skulle vara en Herrens älsklingsplantering. Men folket vände sig bort från Gud och frågade inte efter hans vilja, ja, man förföll till att dyrka avgudar. Herren ville se frukt av den kärlek och omvårdnad han gett sitt folk. Liksom vingårdens ägare sände tjänare till vingården för att hämta frukt från den, så sände Herren sina profeter. Men man lyssnade inte på dem, man föraktade dem och misshandlade dem, ja, man till och med dödade en del av dem. Till sist sände vingårdens ägare sin son och Herren sände sin älskade Son. Vingårdens arrendatorer beslöt att döda sonen för att få ut arvet själva. De som skulle ha omsorg om Guds folk beslöt att döda Guds son för att få ut arvet själva, alltså för att kunna göra sig ett hopp om evig frälsning och salighet utan Jesus.

Vingårdens arrendatorer kastade ut sonen utanför vingården. Jesus, Guds son, blev korsfäst utanför staden på den föraktade avrättningsplatsen Golgata. När budskapet om frälsningen genom Jesus när människor och man inte i likgiltighet kan låta det gå förbi, så kan det i stället bli ett motstånd. Det är inte underligt. Guds motståndare, frestaren djävulen, vill inte att människor skall komma till Jesus och finna frälsning och evigt liv genom honom. Guds Ande vill samla alla människor till Jesus för att deras liv skall vila i tro på hörnstenen Jesus Kristus. Men när man inte själv vill komma utan drar sig undan, så blir hörnstenen Jesus något som man stöter sig på. Man vill vara nöjd med vad man lyckats med i sitt liv och tänker, att om det finns ett evigt liv skall man väl en gång kunna vara med där. Man har ju inte varit sämre än många andra. Då vill man helst slippa att möta budskapet om Jesus Kristus som den enda klippan och salighetsgrunden och att man behöver vända om till honom, den ende som frälsar och ger evigt liv. Man vill inte själv höra det, och man vill att andra skall slippa höra det. Men då blir det ingen frukt för Guds rike. Gud kan ta bort sitt ord från ett land eller en trakt där man inte vill ta emot utan ratar den Frälsare som han givit. Man vill inte, och därför är man en gång utanför

Guds eviga rike när den grund man själv byggt för sitt liv ramlar samman.

3. Bygger du ditt liv på hörnstenen Jesus, har du en fast grund som håller i evighet.

Vad skall du och jag göra när vi får höra att Gud har gjort Jesus till en hörnsten? Han har blivit det genom sitt lidande, sin död och uppståndelse. Vi skall inte söka någon annan räddning än den som han har berett åt oss. I dopet fick vi våra liv uppbyggda på hörnstenen Jesus. Kanske har det sedan blivit en vandring bort från honom och allt annat blivit viktigare än att tro och följa honom.

Då vill Herren i dag visa dig var den enda hörnstenen är som håller att bygga ditt liv på. Han talar till dig i sitt ord, och du får lyssna med bön om att Guds Ande skall göra det levande för dig, så att du kan förstå det och ta det till dig. Då kan du inse vilken ohållbar grund du haft när du litat till dig själv och inte brytt dig om Herren och hans vilja och mycket därför blivit skadat, brutet och försummat mot Gud och medmänniskor. Det får du lägga fram för Herren i uppriktig bekännelse och bön om nåd och hjälp. Då kan kanske tanken komma att du själv skall göra någon del av grunden till att kunna leva som ett Guds barn genom att du kan visa en större ånger eller ett bättre liv. Men du får se din egen fattigdom. Det går inte. Men det behövs inte heller. Ty Herren själv har gjort grunden för dig när Jesus blev hörnstenen som ensam kan rena dig från synden, ensam ge dig kraft till ett kristet liv, ensam ge dig seger i frestelser och faror, ensam räddar dig från döden till evigt liv. Det vill han hjälpa dig att tro.

Förbliv hela ditt liv på den grunden. När du frestas och ser syndens makt, när din vandring genom livet blir tung, när du undrar om du skall komma fram till det eviga livet, lyssna då till vad Herren säger i sitt ord. Kom med allt du behöver få förlåtelse för och hjälp med. Kom till Jesus, din Frälsare, i hans ord, bönen och nattvarden. Då skall grunden som Herren lagt för din frälsning bli alltmera underbar för dig. Den skall bli din tillflykt i liv och i död, och den håller i evighet. Amen.

Carl Sixten Block

Officiellt

Tillsatta tjänster

Vik kh i Veddige-Kungsäter fr 1/1 2025: pr, fd kh Anders Reinholdsson, Kinna. Tommy Brandt, padj i Lerum fr 19/1. Km i Torsby fr 3/3: km Victoria Fridell, Falkenberg. Kh i Örgryte fr 1/4 2025: kh Elinor Johansson, Stenungsund. Km i Stora Lundby-Östad fr 22/4: km Ólafur Jon Magnusson, Svalöv. Km i Falkenberg, Morup, fr 1/6 2024: km Jörgen Pettersson, Harplinge-Steninge.

Präst- och diakonvigning 19/1

Prästkandidater:

Jonas Albihn, Partille, Sävedalen, Elisabeth Lassonen Belgrano, Västra Frölunda, Tom Brandt, Lerum, Henrik Lange, Örgryte, Elina Sjöwall, Tvååker, Emil Svensson, Ljungskile och Sylwia Valleberger, Halmstad.

Diakonkandidater:

Simon Danielsson, Göteborgs Domkyrkopast, Haga och Mats Samuelson, Uddevalla.

Pastorat: ändringar

Tölö och Kungsbacka past slås samman till Kungsbacka past fr 1/1 2026. Torsby past ändras till Marstrand-Torsby past fr 1/1 2026.

Avlidna

Avliden 13/12 2024: fd kh i Bro Lennart Nilsson, Bro, f 1944. Prästvigd 1966, missiv till Örgryte 1966, kadj i Skallsjö 1967, km i Gällstad 1970, kh i Svarteborg 1976, tf kh i Bäve 1990, km i Bro 2000 och kh 50 % i Bro 2010-2013.

Avliden 23/12: fd km i Nylöse Tor Ekwall, Göteborg, f 1956. Prästvigd 1988, padj i Askim, Nylöse 1988, e kadj i Nylöse 1989, tf km där 1989, tf km i Fässberg 1992 åter tf km i Nylöse 1993, km där 1995-2023.

Avliden 2/1 2025: pr, fd kh i Broby Anders O Johansson, Broby, f 1955. Prästvigd 1980, padj i Kville, Fjällbacka, 1980, kadj där 1980, skolpräst inom SESG syd 1984, km i Östra Broby 1990, kontraktsadj i Östra Göringe kontrakt, kyrka-arbetsliv 1997, kh i Broby 2003-2020, kpr 2010-2020.

Avliden 7/1: fd diakon i Bäve Solveig Lagergren, Uddevalla, f 1939. Folkskollär, förs ass, förs ped, diakonvigd 1998, diakon i Bäve 1998-2003. Ersättare i domkapitlet.

Abort – dödens port

Frågan om abort är ångestladdad. Man försöker inte bara att göra avbrytandet av en graviditet lovligt men också accepterat i hela världen. Det pågår en intensiv debatt. Man har inte kunnat undvika övertramp. Diskussionens svallvågor går särskilt höga i Amerika, där olika delstater har skärpt sin inställning till abort. Man har allmänt deklarerat att abort är en mänsklig rättighet (för kvinnor). Exempelvis stöder *Amnesty International* det. Med stöd till organisationen stöder man också sådan verksamhet. Organisationen, som motsätter sig tortyr och för de förföljdas talan, tillåter dock förintandet av ofödda barn i varje fall när man känner för det. I Frankrike har man som det första landet i världen skrivit in rätten till abort i landets grundlag. Länder, där abort är helt förbjudet eller begränsat till ovanliga specialfall, pressas att anta lagändringar. Man kan i förekommande fall först finansiera aborttuturism med allmänna skattemedel eller förflytta flytande abortkliniker till närliggande internationella havsområden. På något vis kommer man på ett sätt.

Abort motiveras med att kvinnan har rätt att bestämma över sin egen kropp. Argumentationen haltar: kvinnor har inte en sådan rätt enligt någon lagstiftning. Det skulle innebära att hon borde ha rätt till abort alltid när hon vill ha det, oberoende av graviditetens längd – alltså omedelbart före förlossningen! Abort är dock möjligt (varierande i olika länder) bara före en närmare angiven graviditetsvecka. I annat fall faller ärendet under strafflagen. Därför är det blå dunster att tala upphöjande om kvinnans rätt att bestämma över sin egen kropp. Dessutom är sanningen den att barnet som skall födas är sin egen person med sin egen kropp och själ ända från avlelsen. Han/hon får inte dödas under täckmanteln av någon undanflykt. Det är sorgligt om ”världens tryggaste plats”, en moders liv, görs till en mordplats och man försöker dölja det inträffade med något slags bortförklaringar. Om kvinnan (eller förstås på samma vis en man) verkligen vill bestämma om sin egen kropp kan hon framför allt bestämma sig för att

inte hänge sig åt fria och lösa sexuella relationer, och i stället för det helga sin egen renhet för äktenskapet och glädjas över de barn som föds i det såsom frukter av kärlek.

Ibland försvarar man abort genom att på ett sätt som låter vackert hävda att ”varje barn har rätt att födas friskt”. I praktiken förvandlas argumentet snabbt till sin motsats, enligt vilken ”endast ett friskt barn har rätt att födas”. I USA (det förlovade landet för jurister och advokater) har läkare redan ställts inför rätta av den anledningen att de inte lagt märke till barnets handikapp under graviditeten och inte rekommenderat och utfört en abort. Ersättningskraven är förstas astronomiska. När barnet sedan växer upp och förstår varifrån föräldrarnas förmögenhet kommer, vad kan det då tänka djupt i sitt innersta? Orkar han/hon glädjas över den höga levnadsstandarden, som man uppnådde genom att önska att han/hon dödades?

Det groteska i sakernas tillstånd kulminerar i de fall då aborten genomförs i ett mycket sent skede, t.ex. med dispens så sent som i den 24:e graviditetsveckan. Vid det laget skulle man sannolikt redan kunna hålla fostret vid liv med hjälp av den utvecklade prematurvården. I värsta fall dödas alltså ett annat barn i moderlivet såsom ”icke önskvärt”, medan man försöker att hålla ett annat lika gammalt barn vid liv med alla medel i en inkubator. Denna konflikt kan inte undgå att påverka vårt samhälles värdegrund och värderingen av livet i allmänhet.

I Finland trädde den fria aborten i kraft 1970. Sedan dess har man uppskattningsvis aborterat över en halv miljon barn, vilket motsvarar en stad av Helsingfors storlek. I fredstid har det alltså dödat fler finländare av finländare än de som stupade i våra senaste krig mot den stora och mäktiga Sovjetunionen! Om de som ärofullt stupade för fäderneslandet har sin egen minnesdag borde också de barn som bragts om livet i sin mors liv ha en egen flaggdag, då man påminner sig om deras lidande.

Synden har alltid sina konsekvenser. Nu har man vaknat i en verklighet där befolkningen åldras och det

inte föds tillräckligt med barn. Det finns inte tillräckligt med befolkning i arbetsför ålder för att betala pensionerna. Pensionsbomben briserar i händerna. Framöver skulle det visst behövas över en halv miljon utländska arbetstagare i vårt land. Utan dem går Välfärdsstaten Finland AB i konkurs. Den halvmiljonen människor skulle vi ju ha haft själva! De dödades dock och förpackades styckade i avfallssäcker för förbränning. Rest in pieces!

Man behöver också påminna om att de kvinnor som gått igenom en abort ofta lämnas utan stöd när de vanligtvis i efterhand ångrar vad de gjort, känner sig illa till mods eller fastnar i självdestruktiva tankar. Undersökningar på senare tid har fäst uppmärksamheten vid olika psykiska störningar, som orsakas av aborter. Mödrar kan t.ex. bli mycket irriterade vid den uppskattade tiden för deras (dödade) barns födelsedag, rikta sin inre bitterhet mot andra små barn, drömma samma slags mardrömmar, lida av sömnstörningar, förlora förtroendet för män i allmänhet och ruva på hämndtankar mot dem. Vanligtvis tiger man om sådant i den offentliga debatten. Man är rädd för att bryta tystnaden. Man vågar inte säga högt vad många psykologer och självvårdare vet. Det berättas t.ex. att det i japanska avgudatempel kan finnas ett eget altare för aborterade barns andar, som man måste besöka för att blidka, så att de inte hämnas på sina föräldrar. Man skall inte underskatta det anklagande samvetet. Det höjer sin röst på ett eller annat sätt.

Till och med själva helvetet har fått sitt namn från dödan av barn. Under Gamla testamentets tid offrade man barn till avguden Molok i Hinnoms dal (2 Kung 23:10). Jeremia förutsade att Hinnom skulle förvandlas till en morddal (7:32 och 19:6). Senare användes den som förbränningsplats för sopor, där en evig eld brann som en liknelse för helvetet. Man såg helvetet i synnerhet i platsen där man offrade barn.

I allt detta finns det ju mer än nog anledning till varför Jesus kom till oss. Han kom för att försona rövaren på korset och förföljaren Paulus och många andra våldsamma syndare. Därför får du och till och med jag i hans dyra blod tro att våra egna blodröda brott är förlåtna till glädje, frid och frihet.

Timo Laato

Henric Schartau 1757-1825

Tisdagen den 8 februari 1825 var en snöig och kall dag i Lund. I sakta mak rör sig ett långt begravningsfölje bakom Knutsgillet vagn som för den avlidne från Domkyrkan där gudstjänst hållits, till Norra Kyrkogården. Vid Norrtull verkar några vilja vända om i vintervädret med dess isiga, svepande vindbyar. Då yttrade en av de många högre ståndspersonerna i följet: ”Nej, den mannen följer man ända till graven!” Den som yttrade dessa erkännansamma ord var Esaias Tegnér, nationalskald, tidigare professor i grekiska och nytillträdd biskop i Växjö, som var på tillfälligt besök i staden. Den avlidne, som fördes till sin sista vila, var förste komministern i Domkyrkoförsamlingen tillika kyrkoherde i Bjällerups och Stora Råby församlingar, prosten Henric Schartau.

Tegnérns kristendomsåskådning skilde sig i mycket från Schartaus, men här får han ändå representera Svenska kyrkans prästerskap där Schartau var erkänd som en av de främste bland sina samtida ämbetsbröder. Främst i begravningsståget gick emellertid inte prästerskap och överhet utan alla barnen från Lunds fattigskola med sina lärare. Schartau, som haft sin bostad i en fastighet mitt i staden där Lunds rådhus nu står, hade under sin prästgärning visat stor omsorg om samhällets minsta, barn, pigor, drängar och tjänstefolk. Han var också engagerad i civilsamhället som chef för Lunds brandvård och var vid riksdagen i Örebro 1810 en engagerad representant för prästeståndet. Många bland universitetets lärare och studenter hade tagit intryck av Schartaus uppbyggliga förkunnelse i domkyrkans kor där denne hållit aftonsånger och katekesförklaringar år efter år. Vi nämner några av dem, som var och en erinrar om Schartaus åskådning och hans prästgärnings betydelse.

Studenterna Johan Henrik Holmqvist och Gustav Leonard Dahl prästvigdes i april 1825 för Göteborgs stift, där de bl.a. kom att tjänstgöra i Kville respektive Krokstad. De kom att bli betydelsefulla företrädare för den schartauanska väckelsen i stiftet. Holmqvist kom t.o.m. att kallas dess okrönte biskop.

Många teologie studerande tog starkt intryck av Schartaus förkunnelse och bidrog genom sin prästgärning till att den schartauanska kristendomstypen fick spridning, inte bara i Halland och Bohuslän, utan också i Småland, Västergötland, Dalsland och övre Norrland. Det fanns också under många år prästmän med denna inriktning i Schartaus hemstift, inte minst i Blekinge, på Österlen och Söderslätt samt i området kring Falsterbonäset. Henric Schartaus kristendomsförståelse och sätt att förkunna fick därigenom ett enormt genomslag i svensk kristenhet som varade långt in på 1900-talet.

Två andra Schartaulärjungar var de framstående juristerna Johan Holmbergson och Carl-Johan Schlyter. Det får representera de många djupt kristna ämbetsmännen i det dåtida Sverige. Schartaus angelägenhet var inte minst att väcka åhörare som somnat in i vanekristendom så att Skriftens ord fick driva dem att ta sin kristna tro på allvar. Då universitetslärare präglades av den bibeltrogne Schartaus undervisning fick det återverknin- gar för hur deras studenter senare kom att tjäna i den svenska statsförvaltningen. Schartau fick bidra till att Sveriges överhet förblev kristen.

En annan berömdhet som tog intryck av Schartau var Arvid Henrik Florman, läkare, professor i anatomi, kirurgi och veterinärvetenskap. Hans omnämnande här som Schartaus åhörare och nära vän, påminner om att Schartau, vars förkunnelse mest handlade om den tredje trosartikeln och trons tilläggande, också insåg den första trosartikeln betydelse. Schartau höll läkevetenskapen, ja all vetenskap, högt. Han såg ingen konflikt mellan att studera den synliga världen i tacksamhet mot Skaparen samtidigt som Bibelns sanningar om Guds rike var sann andlig kunskap om människans eviga frälsning.

Så nämner vi till sist Schartaulärjungen Matthaeus Fremling, docent i fysik och professor i teoretisk filosofi vid universitet i Greifswald. En grundläggande sida i Fremlings filosofiska synsätt var ett högaktande av förståndets betydelse. Han anammade dock inte rationalismen

som ideologi, utan förstod att bruket av människans förståndsgåvor skall underordnas Skriftens lära. Han uppskattade Schartaus bibliska övertygelse att förståndet är till välsignelse också i en människas andliga liv om det låter sig upplysas av Bibelns sanningar. Detta föranleder oss att säga något om Schartaus kristendomsuppfattning som delvis formades av hans livshistoria.

Henric Schartau föddes 27 september 1757 i Malmö som son till rådmannen Anders Schartau och dennes hustru Anna Catharina. Vad gäller hans kristna tro tog han djupt intryck av sin morfar, justitieborgmästaren Henric Falkman. Henric Schartau fick hos morfadern möta en personlig kristendom förenad med samhällligt ansvar, ordning och reda. Efter studier vid Lunds universitet där Schartau promoverades till filosofie magister 1774 prästvigdes han i Kalmar 1780 varefter han kom att tjänstgöra som huspredikant hos riksrådet Christopher Falkengreen och som informator på Danerum i Ryssby. Efter tjänstgöring som regementspastor blev han 1785 andre komminister i Lunds domkyrkoförsamling. Avgörande för att han skulle få tjänsten var att han som ogift accepterade att gifta sig med sin företrädares änka Catharina Barfoth (s.k. änkekonsivering). Med Catharina, som från sitt förra äktenskap var mor till flera barn, fick Henric Schartau sju egna barn. 1793 blev han förste komminister vid domkyrkan och kyrkoherde i Bjällerups och Stora Råby församlingar, tjänster som han innehade fram till sin död. Schartau var en ingen karriärmänniska. Han såg det som sin gudagivna kallelse att troget tjäna som en Herrens rätte lärare i tjänsten Herren kallat honom till.

Något som präglade Schartaus kristendomssyn var avståndstagande från herrnhutismen, en rörelse som uppstått i staden Herrnhut i östra Tyskland i början på 1700-talet. Det viktiga för ”herrnhutarna” var det rätta hjärteförhållandet till Jesus med inre upplevelser av Kristi lidande och försoningen i Kristi blod som centrala inslag. Schartau me-

nade att denna sorts kristendom ersatte den trygga tilliten till Guds ords sanning med en falsk frälsningsvisshet byggd på det subjektiva känslolivet. Något som Schartau dock har gemensamt både med herrnhutismen och pietismen är intresset för den enskildes andliga väckelse och helgelse.

En jämförelse med tre kyrkomän kan bidra till att ytterligare beskriva Schartaus åskådning.

Först Martin Luther. Den grundläggande, helt avgörande likheten dem emellan är den totala tilliten till Bibeln såsom Helig Skrift: här tar vi del av Guds sanna tilltal som uppenbarar Hans rådslut om tillvarons mening och vår frälsning till evigt liv med Honom. En skillnad är att Martin Luthers intresse för hela Guds rådslut ger dennes teologi en bredd där alla tre trosartiklarna lyfts fram, medan Schartau främst fördjupar sig i den tredje trosartikeln och nådens ordning och skildrar hur detta förhåller sig till människans psykologi.

En central i gestalt i den nordiska kristenheten på 1800-talet var den danske filosofen Sören Kirkegaard. Liksom Schartau vänder han sig mot vanekristendom och ytlighet i trosutövningen och understryker behovet av avgörelse och allvar. En skillnad är att Kirkegaard går vidare och kritiserar den danska lutherska kyrkan och dess prelater för att mest vara förvärldsligade statliga ämbetsmän och inte äkta Guds herdar. Schartau ägnade sig inte åt kyrkokritik. Han var väl medveten om stora brister i Kristi kyrka så som den framträdde i det svenska enhets-samhället, men enligt hans synsätt var de kyrkliga förhållandena grundade i Guds lag, i hur Herren danade sin kyrka i en ofullkomlig värld. Schartau var inte institutions-troende på så sätt att han såg kyrkans organisation som helig i sig. Kyrkoorganisationen var den struktur Gud gett åt Sveriges kristenhet för att där skapa sitt Guds-folk i vårt land. Gentemot denna ordning hade man som kristen att vara lojal, det var Guds vilja.

Så till sist den norske väckelsepredikanten Hans Nielsen Hauge. Här möter man i grunden samma gammallutherska pietism och angelägenhet som hos Schartau: det varnas för ytlighet och känslösamhet, det förmanas till självprövning och red-

lighet. Schartau ogillade dock Hauge verksamhet utanför kyrkostrukturen. Hauge förkunnade utan offentlig kallelse och hans tryckta predikningar lämnade dessutom mycket övrigt att önska. En intressant skillnad i synen på nådens ordning har också noterats: Schartau kritiserade Hauge för att sätta nya födelsen före rättfärdiggörelsen. Det inbjöd den pånyttfödde kristne att oroa sig för sin salighet: räknades han verkligen som rättfärdig inför Herrens domstol? Schartaus observation visar hur viktig evangelisk trosvisshet var för honom.

Schartaus stora bidrag till själavårdande förkunnelse var att han lyfte fram Andens fattigdom. Man får inte grunda sin trosvisshet på något eget, vare sig känslor eller förbättringar i ens livsföring. Trosvissheten vinnas genom att sträva efter att gripa tag i Kristus: "Saliga är de som *hungrar och törstar* efter rättfärdighet för de ska bli mättade" säger Frälsaren (Matt 5:6). Trons visshet var ingen slapp inställning där jag tar Guds gillande av mig för givet, utan en törst efter nåden i Frälsaren. Den trösten möts av Guds tillsägelse av syndernas förlåtelse varvid en sann trons visshet skapas av att tagit emot *Kristi* rättfärdighet. Rättfärdighetens tilläggande sammanfaller med den nya födelsen, ty de som hungrar och törstar efter rättfärdighet *är* saliga och därmed pånyttfödda.

Ytterligare en likhet mellan Hauge och Schartau är deras folklighet. Hauge var bonde. Schartau teologie magister och en aktad medlem av prästståndet. Men båda fann framförallt sina lärjungar bland det enkla folket. Och båda var anhängare av den bestående samhälleliga och kyrkliga ordningen. Men av sina lärjungar sågs Schartau inte som "maktens lakej". Genom hans förkunnelse fick enkelt folk lära sig hur man i Kristus omslöt av Guds egen helighet. Schartaus katekesutveckling kunde vara långa och fyllda. Men han visste att möta sina medåterlösta på den andliga nivå där de befann sig. Så kan man i protokoll från hans många visitationer läsa hur oerhört enkelt och grundläggande han talade kristendom med små barn. Faktum var att "det enkla folket", som fick växa i sin kristendom genom Schartaus och hans efterföljares undervisning, fick glädjas över att iklädas den

konungsliga värdighet som varje Guds barn får i Jesus Kristus. I hans undervisning om hur Guds Helige Ande förde in dem i Kristus konungens rike förstod de hur värdefulla de var i Guds ögon fastän de var syndare och fastän deras ställning i samhället var ringa.

Man har menat att den schartauanska gammalkyrklighetens bruk av katekesens hustavla, där envar förmanas sköta den jordiska kallelse man av Gud tilldelats, främjar en statisk samhällssyn och cementerar sociala orättvisor. Men man kan med större rätt lyfta fram att denna kristendomstyp fostrat ansvarstagande, dugliga, frimodiga och självständiga människor, trygga i att i Kristus ha återfått sin Gudslighet som ingen människa kan ta ifrån dem. Denna höga och sanna kallelsemedvetenhet var stark i schartauanskt präglade bygder. Det berättas t.ex. att det i Kampenhofs textilfabrik i Uddevalla i slutet av 1800-talet hölls särskilda husförhör för fabriksarbetarna och fabriksflickorna och att dessa samlingar var mycket uppskattade. Man fick ett avbrott i arbetet varvid man tillsammans fördjupade sig i det som kristna människor värderar högst i livet: Guds nåds evangelium

Henric Schartau var en fattig, syndig människa som Herren brukade för att förmedla Guds ords sanningar till enormt många medåterlösta. Den schartauanskt präglade kristenheten utgörs av idel syndare med många fel och brister. Så har det ju varit med alla Kristi kyrkas rätta lärare och äkta väckelserörelser i alla tider. Samtidigt har de i sin ofullkomlighet fått vara till välsignelse för de länder och folk som präglats av deras bibliska undervisning och fromhet. Sveriges folk och kristenhet har all anledning att tacka Herren Gud för mycket i Henric Schartaus och hans lärjungars livsgärning.

Patrik Toräng

Henric Schartau

Biblisk katekes

Inb. 316 sid. 160:-

Tretton Predikningar

Inb. 120 sid. 120:-

*Porto och emballage tillkommer.
Kontaktuppgifter på sidan 2.*

Kyrka och samhälle

Ett jubelår 2025?

Ett jubelår är ett särskilt heligt år som brukar firas vart 25:e år. Ett jubelår är en möjlighet att fördjupa sin tro och att leva sitt kristna vittnesbörd med ett förnyat engagemang. Det är alltid påvar som utlyser jubelår. Jubelåret 2025 inleds i Rom den 24 december 2024 och avslutas den 6 januari 2026. Jubelåret inleds genom att påven öppnar den heliga porten i Peterskyrkan. [...]

Temat för jubelåret 2025 är hopp och "hoppets pilgrimer". Påvens tanke är att det kommande året ska bli ett år av hopp för en värld som lider av krig och konflikter, följderna av corona-pandemin och klimatkrisen. Påven har återkommande talat om att vår egen kontinent, Europa, har förlorat hoppet, vilket yttrar sig genom att vi sluter oss inom oss själva och bygger murar mot den omvärld som behöver oss. Han predikar att vi måste återfå hoppet – och hoppet finns i Jesus Kristus.

Orden är en introduktion till katolska kyrkans jubelår som står att läsa på Stockholms katolska stifts hemsida. En spontan reaktion kan vara att se detta som ett exempel på hur även den romersk-katolska kyrkan blivit inomvärldslig samtidigt som samfundet förblir en gemenskap styrd av en människa med titeln "påve". Detta är dock inte helt sant. Bredvid de citerade orden återges också en bön av påven Franciskus där denne bl.a. ber att Gud må "förvandla både [Guds] mänsklighet och hela kosmos och ge alla säker visshet om en ny himmel och en ny jord där ondskans alla makter är besegrade och där [Guds] härlighet strålar för evigt." Här uttrycks tydligt att det kristna hoppet är eskatologiskt och inte inomvärldsligt! När påven omtalas i medierna handlar det genomgående om hans uttalanden om etik eller politik vilket kan få en att tro att påven saknar insikten att det kristna hoppet handlar om evigt liv i en kommande tidsålder. Men så är det alltså inte. Skälet till att påvens ord om det himmelska hoppet inte

återges i de dominerande medierna är nog att journalister inte intresserar sig för detta.

Men man behöver inte läsa många rader i den påvliga bullan (kungörelsen) om jubelåret för att inse att den romersk-katolska åskådningens förståelse av hur vi får frid med Gud strider mot Bibelns lära. I förordet till bullan "Spes non confundit" – "Hoppet sviker oss inte", skriver kardinalen Anders Arborelius bl.a.:

Under ett heligt år betonas avlaten på ett särskilt sätt. Vi får möjlighet att på olika sätt gottgöra och försöka reparera det som var syndigt och felaktigt i vårt liv. Genom försoningens sakrament får vi alltid ta emot Guds förlåtelse. Vid varje bikt blir vi ålagda att göra bot för att ställa till rätta det som vi ställt till med genom vår synd. Synden leder alltid till en slags andlig miljöförstöring i kyrkans gemenskap. Det onda vi katoliker gör hotar att fördunkla kyrkans skönhet, inte minst i utomståendes ögon. Vi får försöka göra vad vi kan för att gottgöra och reparera dessa "skönhetsfläckar". Kyrkan vill hjälpa oss med detta genom att ge oss avlat och befria oss från syndens konsekvenser. Den skatt av helighet som kyrkan får förvalta kan vi få del av genom avlaten.

Enligt katolsk lära handlar fridsförhållandet med Gud inte bara om vissheten om försoning med Gud på grundval av Jesu död och uppståndelse utan också om hur man som syndare har det med de timliga straff man drabbas av här i tiden och i skärselden. Avlat innebär att dessa timliga straff som man ådragit sig genom sin synd blir eftersänkta av Gud på vissa av katolska kyrkan bestämda villkor. "Ty kyrkan är återlösningens förmedlare, och hon fördelar och öser i enlighet med sin auktoritet ur den skatt av tillfyllestgörelse som Kristus och helgonen har samlat". Synden har nämligen, menar man, en dubbel följd: allvarlig synd bryter gemenskapen med Gud och medför evigt straff i helvetet; varje synd, också mindre allvarliga, är i

behov av rening på jorden eller i skärselden. Dessa timliga straff återstår även för den som fått de eviga straffen för synden eftersänkta. En kristen människa har att se de timliga straffen som en nådegåva och tåligt uthärda dem intill döden, och genom kärleksgärningar, bön och olika former av botgöring klä av sig den gamla människan. Avlaten är en Guds gåva, förmedlad av kyrkan, som hjälp i denna process, inte minst vad avser de renande straffen i skärselden (Katolska kyrkans katekes, 1471-1473). Alltså: tilliten till Jesu ställföreträdande försoning räcker inte för att ge fullkomlig frid med Gud. Man behöver också få del av Kristi och helgonens skatt av helighet som kyrkan förvaltar och kan dela ut – avlaten – för att mildra straffen i skärselden. Ett sätt att få avlat jubelåret 2025 är att göra pilgrimsfärder enligt instruktionerna i nämnda bulla. Under detta år gäller fortfarande tidigare beviljade avlater. Och: alla troende som genom ånger och avståndstagande från frivilliga böjelser för synden, som drivs av kärlek, som renats i botens sakrament och "åtnjutit den heliga kommunionen" och som ber enligt påvens intentioner, de kan "ur kyrkans skattkammare erhålla en fullkomlig avlat ("plenaravlat"), förlåtelse och tillgift för alla sina synder. Denna gåva kan skänkas vidare till själarna i skärselden genom förbön." Gåvan kan erhållas vid "heliga pilgrimsfärder":

De troende, hoppets pilgrimer, kan erhålla jubileumsavlaten som beviljats av den helige fadern om de företar en from pilgrimsfärd: till någon av jubelårets heliga platser: om de där på andäktigt sätt deltar i den heliga mässan var gång de liturgiska föreskrifterna tillåter att man firar framför allt den speciella jubelårsmässan eller votivmässan Om försoning, Om syndernas förlåtelse, Om kärlekens gåva och För folkens endräkt... Och så vidare.

Man kan tänka "Say no more!", som engelsmän kan yttra då man utan att det sägs uttryckligen, fattar hur det verkligen förhåller sig: påvekyrkan är lika vilsen nu som på Martin Luthers tid. Påven ser sig som en Guds ställföreträdare som åt dem som följer hans anvisningar ur sin organisations skattkammare av gudomlig förlåtelse, kan eftersänka synder som förtjänar timliga

straff på jorden och i skärselden. Men detta är inte sant! Det finns ingen sådan här uppdelning i timliga och eviga straff. Det finns ingen skärseld. Påven saknar gudomligt mandat och förmåga att styra över hur Gud på jorden tuktar oss för våra synder. Och hans avlatsbrev är rent bedrägeri. Följer jag påvekyrkans lära om detta, då känner jag inte Bibelns Gud och förblir bunden i min synd. För då är ju inte Jesus Kristus min ende Herre och mitt enda Hopp utan den romersk-katolska kyrkans överhuvud är min avgud vid sidan av den ende sanne Guden som uppenbarar sig i Bibeln.

Hur är det då med den evangeliska kristenheten? I år firar många kyrkor världen över den Nicenska trosbekännelsens 1700-årsjubileum. Det var vid kyrkomötet i Nicea som de viktigaste kristologiska bekännelserna klargjordes och sammanfördes i "Nicenum". Vi har, som anføres i denna tidnings ledare, all anledning att lyfta fram Nicenums sanningar i en tid då den bibliska kristna trons innebörd nonchaleras och förnekas i stora delar av kristenheten. Essensen i den allmänliga kristna tron sammanfattas ju så tydligt i detta dokument. Nu förhåller det sig dock så, att företrädare för "den moderna ekumeniska rörelsen" – inte minst protestantiska folkkyrkor – planerar att högtidlighålla Niceamötet tillsammans med hundraårsfirandet av det s.k. Stockholmsmötet 1925. Stockholms-mötet, officiellt *Universal Christian Conference on Life and Work*, är känt för att man medvetet ignorerade teologiska kontroversfrågor för att i stället fokusera på att bevara världsfreden och avhjälpa materiell nöd. Då Andra världskriget utbröt 1939 stod det dock klart att dessa initiativ inte varit så fruktbara. Stockholmsmötet är ett exempel på hur kyrkor får vilse om de ser det som sin främsta kallelse att förbättra denna världen. Sådan inomvärldslig protestantism är satanisk: man ger ordet frälsning en ny innebörd som fördunklar det kristna, himmelska hoppet. Vi återkommer med kommentarer om Stockholmsmötet i ett kommande nummer av GST.

Inomvärldslig protestantism har fått många besvikna protestanter att konvertera till påvekyrkan. Men då

Lite stiftshistoria

Halländskt kyrkoliv omkring år 1700 (III)

Under några huvudrubriker anför vi nu en liten del av innehållet i protokollen.

"Examen catecheticum"

Sedan högmässan förrättats med predikan av pastoratets kyrkoherde, höll prostén katekesexamen. Både unga och gamla förhöordes och inläsningsförmågan prövades.

Den 6 nov. 1701 "befants i Trässloffs kyrckja, Gudhi loff, församlingen i sin Christendom ehrforderl. wäll grundad wara". I Tvååker däremot fann han församlingen "icke synnerligen grundad". Och när det spordes, hur klockaren sitt ämbete förrättar, svarade pastor och församlingarna, att "de öfwer honom intet hafwa att klaga; men blef dock nu förmanat, att flijteligen med catechismi lära och sine läsämöten oförswarl. hålla".

I "Giällareds" prästgård inställde sig på pastorns befallning vid visitationen 1703 en dräng från Gunnarps socken, "Anders Pädersson benämnd. Som icke allenast hahr ett frijerijs twistigheet med en pijga från Fagereds Pastorat, som förargerlig är; utan och anklagades där före, att han hehlt försummelig sig wijsat wed Catechismi förhöören och är der till med så swag i sin Christendom och Gudskunskap, att Kyrckioherden intet understår sig att meddela honom Sacramentet. Hwarpå resolwerades, hwad det

har man ju gått ur askan i elden! Det påminns man om då man läser ovannämnda bulla om Jubelåret 2025 där påven erbjuder minskat lidande för våra synders skull i denna världen och i skärselden mot att man gör pilgrimsfärder enligt hans anvisningar. Men det är ju som sagt osant! Vill du få fullkomlig frid med Gud har du att i tro ta emot Bibelns undervisning som sammanfattas i orden: "Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde son, för att var och en som tror på Honom, inte skall gå förlorad utan vinna ewigt liv" (Joh 3:16).

första wedkommer skall drängen och pijgan komma mig till mötes i visitationen i Fagered (tre dagar senare) att man der om behörigen har att sig underrättat giöra". (Protokollet meddelar inte om hur detta avlöpte, vilket måhända betyder, att prostén redde ut saken.) "Och anbelangande det andra, förnambs bem:te dräng wara aff ett styft och fräckt sinne, som motviligt sin salighetsbefordran försummat, hvarföre effter han ännu sin Catechismi stycken eller sin barnalära icke kan, föreläggja honom med all flijt att bättra sig och hwar wecka komma till Kyrckioherden att wijsa wärkligen huru mycket han tijd efter annan uthi sin Christendom hahr sig förbättrat. Och der Kyrckioherden deth förmärker, att han med allt flijt förbättrar sig, tillåter han honom till Herrens Nattward komma, fast han icke uthi allt så färdig är. Men skiönies ingen förbättring hoos honom, och att han detta sitt löfte icke fullgiör, stänges på viss tijd från Nattwarden. Och hwar han ändå icke bättrar sig, skall hans argheet på wedwerbörliga ställen angifwas, att han må komma der före behörigen att plichta och med fängelse till bättring dragas".

Vi får väl hoppas, att drängen Anders, som härmed försvinner ur protokollen, verkligen bättrade sig, slapp fängelse, och fick tillträde till Nattwarden. Konfirmationen var ännu inte införd i Sverige. Envar ung människa, som befanns ha nödiga kunskaper, erhöil av kyrkoherden tillträde till Altarets sakrament.

Vid visitationen i Gällared sex år senare inställde sig i prästgården "Knuth i Ulfwered af Gunnarps socken, hwilcken Dns (dominus) Pastor angaff icke allenast såsom en försummelig kyrckiogångare, uthan och för en så stoor fäkunnighet i sin Christendom, att Dns Pastor icke understår sig honom till den hel. Nattwarden admittera, hwar före iag strax den samme mannen begynte att examinera, och befan, att han i sin christendom war alt för swager, så att han, en man om 50 år wed pass, hwarken kunde läsa instick-

telseorden till Döpseln eller Herrens Nattward och icke heller Fader vår, eller någon ting i sin Christendom förstå, ändock han elliest är en förnuftig man och blifwen så många gånger af sin Kyrckioherde warnat och underwijst. Hwad an honom nu hans Själawända och timmeliga som ewiga ofärd bleff förehållen och honom förelagdt att nu weckentel. (var vecka) något i sin Christendom lära ifrån den ene Söndag till den andre, det han hwar Söndag för Kyrckioherden skall wijsam tills han åthminstone kan Tijo Guds Bud, Troon, fader vår och Insticktelseorden, och så länge blifwer han från Guds Bord afständig. Men när han de stycken har lärdt och således wärckeligen wijsar, att hans håg och willie har till att lära det, som till han salighet nödwändig är, skall honom Nattwardsgången med andra Guds barn öppen stå, till hwilkcken ende honom förelades, intet mehr ifrån Kyrckian sig absentera (avhålla), och falskeligen sig der med ursächta, att han till Gryteryds Kyrckia i Småland går, uthan hwar Predijkodag sin egen Socknkyrckia frequentera och till det anbefalte förhöret sig inställa. Annars skall han såsom en ohörsam och ogudachtig människia för werldslige Öfwerheten blifwa angifwen, att han wederbörligen må der före afstraffat blifwa, hwar till han och consenterade (gav bifall) och sålunda dimmitterades”.

Det är att märka, att lagen ålade kyrkans representanter att angiva de tredskande för världslig myndighet. Ibland fastställde prosten själv med visitationsstämmans bifall böter för upprepad ohörsamhet. Sådana böter indrevs om så behövdes på rättslig väg.

I Grimeton befanns år 1704 vid förhöret, att i synnerhet ungdomen kan ”wäll läsa sina Christendomsstycken, och teml. förstå efwen hwad de läsa”.

I Morup frågade Dahlberg år 1706, ”huru och med hwad flijt Catechismi lära uthi Församlingen drijwes? Swarades, att det skier och oförsummigen medelst klockaren underwijsar ungdomen, som och befants både kunna läsa uthi book till största dehlen sampt och uthan-till, och Kyrckioherden lærer de gamble; men uthi Fastetijden måste gamble och unge för Kyrckioherden läsa, hwartill wederbörande wijdare blefwo förmante”.

Till Lennart Nilssons minne

Den 10 november ledde Lennart gudstjänsten i Mariakyrkan i Uddevalla. Det var 24 söndagen efter trefaldighet med temat *Den yttersta tiden*. Utifrån episteltexten (1 Tess 5:1-8) talade Lennart över ämnet: *Herrens dag kommer* och fogade till ämnet följande uppmaningar: *Lev i ljuset! Håll dig vaken! Ta på dig rustningen (tron, kärleken och hoppet)! Efteråt har det framkommit att Lennart genomförde gudstjänsten med svår huvudvärk. Direkt från kyrkan begav han sig till en vårdcentral, som skickade honom vidare till NÄL, där han med undantag av några dagar i hemmet i Brodalen vistades fram till slutet, som kom strax före midnatt natten till lördagen före 3 söndagen i advent – en knapp vecka före 80-årsdagen den 19 december. Den sjukdom som ändade hans liv förkortas HLH.*

Född 1944 i Carl Johans församling i Göteborg prästvigdes Lennart ännu ej fyllda 22 år den 24 maj 1966 av biskop Bo Giertz och fick sitt första missiv i Örgryte församling. Som komminister verkade Lennart i Gällstads pastorat i Kinds kontrakt med särskilt ansvar för Marbäcks och Grönahögs församlingar, där han var engagerad i ett rikt kyrkligt ungdomsarbete. 1976 valdes Lennart till kyrkoherde i Svarteborgs pastorat i Vikornes södra kontrakt. Det var i samband därmed som vi blev bekanta med varandra, eftersom jag året innan hade kommit till Bro pastorat. Vi möttes mest när kontraktets präster

Prosten hade den tillfredsställesen att med åren kunna konstatera märkbar förbättring i folkets kristendoms-kunskap och läsförmåga. Han skriver t.ex. (Grimeton 1715), att församlingarna i kristendomens huvudstycken visade sig ”wäll wara underrättade och god grund och kunskap hafwa”.

*Ernst Sjöblom
1882-1961*

Införd i Julhälsningar till församlingarna från präster i Göteborgs stift 1957.

samlades till konvent. Då Lennart hade ledig söndageftermiddag hade jag ofta glädjen att se honom i den av våra kyrkor som hade 14-tjänst, ivrigt antecknande under predikan. Man har berättat för mig att Lennart i unga år ofta sågs sitta under Gerhard Rexius predikstol i Vasakyrkan, även då ivrigt antecknande.

Under åren i Svarteborg fick Lennart vara med om att av en testamenterad fastighet bygga upp och framgångsrikt driva Berghems kyrkliga ungdomshem. De dryga 23 åren i Svarteborg var dock inte utan sina bekymmer. Lennart kände sig jagad av somliga. Gudstjänsten var dock det som gav honom behövlig vila och ro. Men när han inte längre kunde fira gudstjänst med glädje i sina egna kyrkor orkade han inte fortsätta. Just då behövde vi en komminister. Lennart sökte och kom till oss hösten 1999 och var min mycket uppskattade och värderade medtjänare till 2010, då han 66 år gammal blev min efterträdare under tre års tid. Under följande år kom Lennart så småningom att upptas i Missionsprovinsens prästkollegium, vilket innebar att han – liksom jag – portades från tjänstgöring i våra gamla församlingar. Utlopp för sin glädje att leda gudstjänster och predika Guds ord fick dock Lennart i Mariakyrkan i Uddevalla, vars kyrkorådsordförande han också blev. I Mariakyrkan hade jag glädjen att några gånger få göra tjänst med Lennart vid min sida. Det var högtidsstunder.

Jag skulle kunna dela många minnen från våra gemensamma år, men utrymmet tillåter det inte. Låt mig bara till sist få säga, att jag ser Lennart som Guds svar på mina böner om att de sista åren i Bro pastorat få en god medtjänare. Så blev det verkligen. Och jag tackar alla goda gåvors Givare.

Innan Lennart den 10 november lämnade Mariakyrkan och sin sista offentliga gudstjänst på jorden, sjöng han tillsammans med församlingen Sv. Ps 324: 7-9. Slå gärna upp och läs.

Jan-Erik Appell

Skriftetal

I anslutning till minnet av Lennart Nilsson publicerar vi här ett av honom författat skriftetal. Att just det publiceras har sin särskilda orsak. Lennart nämnde ofta att han hellre firade sin dopdag än sin födelsedag. Skriftetalet nedan hade Lennart planerat att hålla i Mariakyrkan i Uddevalla på sin 80-åriga dopdag den 27 december 2024 vid den ”missa memorans baptismum” som då skulle firas. Det blev nu inte så. Sex dagar före sin 80-årsdag den 19 december somnade han in. Sedan lång tid tillbaka hade Lennart förordnat att skriftetalet också skulle hållas vid hans begravningsgudstjänst, när den dagen var inne. Så skedde också den 9 januari. Tag och läs och låt dig vägledas av dess lag och evangelium!

Jan-Erik Appell

* * *

Detta är ett ord att lita på och värt att helt ta till sig, Kristus har ju kommit till världen för att rädda syndare – och bland dem är jag den störste.

Det är Herrens apostel Paulus som säger så, när han ser tillbaka på sitt gamla liv. Han hade tidigare varit en hädare och hänsynslös förföljare, som våldsamt hade förföljt Guds församling. Men ändå hade Herren tagit honom i sin tjänst och funnit honom vara värd detta stora förtroende att vara hans apostel. Och när han tänker på denna oförtjänta nåd, så kan han inte annat än se på sig själv som den störste bland syndare och på Jesus som syndares ende Frälsare. Och det vill han lära oss i dag, när han skriver: ”Detta är ett ord att lita och värt att helt ta till sig, Kristus har ju kommit till världen för att rädda syndare – och bland dem är jag den störste.” Så står det i 1 Tim. 1:15.

Aposteln säger: Syndare – och bland dem är jag den störste. Kanske kan de orden sägas också om dig och mig. Ja, säger du, att jag är en syndare, det kan väl hända. Det är ju alla. Men att säga att jag är den störste bland syndare är väl ändå att ta till i överkant. Jag har ju

ändå mina goda sidor och de måste väl ändå väga upp de dåliga. Men nu ska du veta att egna goda gärningar inte håller att bygga en salighetsgrund på. Och de kan inte överskylla redan begångna synder. Hade gärningarna gjort det, då hade ju aposteln Paulus kunnat förlita sig på sitt arbete i Guds rikes tjänst. Men nu gör han inte det. Han kan över huvud taget inte göra det, utan han erkänner synden. Han förnekar den inte och förringar den inte. Och det får inte heller du göra om din ånger ska bli sann och uppriktig. – Men hur är det? Kanske gör du som många andra, jämför dig med andra människor också i det andliga. Och när du gör det, kommer du ofta till slutsatsen, att de är mycket större syndare än du, och så menar du att det inte är så farligt med dina små synder. Och så tröstar du dig med att du i alla fall inte är den störste bland syndare. Men nu är det inte människor du ska jämföra dig med utan med Guds ord, vad det säger om dig som Jesu lärjunge. En Jesu lärjunge ska ha det sinnelag som också fanns hos Kristus Jesus. Hur mycket av Kristi sinne finns det hos dig, när du umgås med besvärliga människor? Har du varit stilla och ödmjuk som han, eller hör du kanske till dem som gärna vill hävda dig själv? Och ditt tal, har det alltid varit ett tal som anstår en Jesu lärjunge? Och hur är det med hjärtats innersta tankar? Ja, prövar du dig ärligt inför Guds ord, så finner du nog att du har fler synder än du först har tänkt på. Du är trots allt en syndare, som egentligen inte är värd detta stora förtroende att vara en Jesu lärjunge.

Men nu säger Guds ord, att Kristus Jesus har kommit till världen för att rädda syndare. Det var just för din skull som Jesus lämnade sin himmelska härlighet och kom till världen. Han kom för att frälsa syndare, sådana som du och jag. Han kom för att ta dina och mina synder på sig. Han kom för att lida och dö på korset för dig och dina synders skull. Allt detta har Jesus gjort för din och min skull, och därmed har han också ryckt dig undan fördärvet

och gjort det möjligt för dig att bli frälst och salig, även om du är den störste bland syndare. Detta säger Guds ord, och det ordet håller att lita på. Och gör du det, litar du på det fasta ordet, när du bekänner dina synder, då är det fast och visst att du får förlåtelse för alla dina synder för Jesu Kristi skull. Och är det ett fast ord, så är det också värt att helt ta till sig. Du behöver alltid ta emot det. Varje dag får du leva av det. Och när synden anklagar dig, så får du varje dag övertyga ditt hjärta om att du kan bli fri från din synd för Jesu Kristi skull. Och är det värt att helt ta till sig, då får du i synnerhet ta det till dig, när du har svårt att tro detta oerhört stora, att Jesus vill vara din personlige Frälsare, att han vill ta sig an dig fastän du varit en dålig lärjunge, att han vill ge dig sin förlåtelse alldeles fritt och för intet. Och tar du alltid emot det ordet, då kan du alltid vara viss om att de synder som du har gått till Jesus med, de är verkligen helt och fullt förlättna.

För att nu övertyga botfärdiga syndare – sådana som bekänner sin synd och längtar efter att bli fria från dem, längtar efter att bli botade från synden av Jesus – för att övertyga dem om detta fasta och vissa, att Kristus Jesus har kommit till världen för att rädda syndare, och att du är frälst genom honom, så har han instiftat den heliga nattvarden. I den heliga nattvarden får du del av den frälsning, som Jesus har vunnit åt dig. Därför är också nattvarden värd att mottagas också av den störste bland syndare. Nattvarden är inte bara till för helgon. Den är till för syndare som längtar efter rening. I nattvarden kommer Jesus personligen till dig. Det sägs ju till varje nattvardsgäst: Kristi kropp, för dig utgiven. Kristi blod, för dig utgjutet. Och detta ord och nattvardens heliga handling vill övertyga dig om att Kristus har berett frälsning åt dig. Och sätter du tro till de orden, då har du vad de innehåller och lovar, nämligen syndernas förlåtelse.

Så får vi därför i förlitande på det fasta och vissa ordet om syndernas förlåtelse, komma inför Herren och bekänna vår synd och ta emot förlåtelse. Låt oss tillsammans bedja och bekänna.

Nr 1

B POSTTIDNING
Ej retur

Ny ledning för Lutherstiftelsens styrelse och ny redaktör för Göteborgs Stifts-Tidning

Fr.o.m. årsskiftet får Lutherstiftelsen ny ledning. Efter att ha varit ordförande sedan 2017 (ledamot sedan 2008) lämnar Patrik Toräng detta uppdrag vilket övertas av Simeon Appell. Stiftelsen har från årsskiftet också en ny kassaförvaltare, Robert Holmqvist. Robert tar vid efter Hans Gustafsson (Ziffran Redovisning Sverige AB) som varit kassör sedan 2015. Den nya styrelsen konstitueras vid sitt första sammanträde i slutet av mars månad. Fram till dess fortsätter Patrik som t.f. ordförande för att därefter även avgå som styrelseledamot. Styrelsen har f.n. följande ledamöter: Ordinarie: Simeon Appell; Jan-Erik Appell; Gunnar Eliasson; Daniel Johansson och Patrik Toräng; suppleanter: Jakob Block; Sveinung Eriksen; Roland Gustafsson; Robert Holmqvist och Torbjörn Johansson.

År 2025 får Göteborgs Stifts-Tidning ny redaktör och ansvarig utgivare: Anders Alapää övertar detta uppdrag efter Patrik som dock fortsätter som skribent. Vid sin sida har Anders också Stefan Pehrson som svarar för redigering, tryck och utskick samt Jan-Erik Appell som ordnar med betraktelser och bidrar med korrekturläsning.

Lutherstiftelsens verksamhet i övrigt fortsätter i nuvarande omfattning. Varje sön- och helgdag firas huvudgudstjänst i Församlingsfakultetens (FFG:s) kapell på Ekmansgatan 3 i Göteborg. Denna gudstjänstverksamhet leds av kh Daniel Johansson. På Ekmansgatan ordnas pastoral utbildning i samar-

bete med FFG under ledning av Timo Laato och Jakob Appell. Stiftelsen understödjer även gudstjänstverksamhet i Värmland (arvoderade präster leder högmässa ca en gång i månaden – sedan en tid ofta i baptistkapellet i Fagerås väster om Karlstad) och i Skåne: S:t Markus församling i Lund med huvudgudstjänst så gott som varje söndag samt månatliga eftermiddagsgudstjänster i Ravlunda på Österlen. Patrik Toräng fortsätter t.v. som kyrkoherde i Lund och som pastoralt ansvarig för gudstjänstlivet på Österlen och i Värmland. Dessutom har Lutherstiftelsen bokförsäljning och bokproduktion. F.n. pågår arbete med utgivning av en språkligt reviderad version av Johann Arndts postilla.

Förändringarna innebär betydande besparingar. Sådana är nödvändiga för att säkerställa att stiftelsens huvuduppdrag, den pastorala utbildningen, kan fortsätta på längre sikt. Gåvor och intäkter från försäljning och penningplaceringar är långt ifrån tillräckliga för att bestrida verksamhetens kostnader. Så samtidigt som vi i styrelsen uttrycker vår tacksamhet till våra understödjare för stor generositet, vill vi återigen vädja om gåvor till Lutherstiftelsens angelägna arbete. Samt också och inte minst om förböner till Herren Gud för verksamheten, i tacksamhet över att denna kunnat bedrivas i nuvarande omfattning i så många år.

Göteborg 2025-01-17
Lutherstiftelsens styrelse

Tänk på att meddela ändrad adress

Göteborgs Stifts-Tidning får inte längre returer av tidningar som inte kunnat delas ut.

V.g. meddela vid behov ändrad eller korrigerad adress till:

gbgs.stifts.tidning@gmail.com

Telefon: 0723-180941

Göteborgs Stifts-Tidning

Ekmansgatan 3 411 32 Göteborg

GLÖM INTE

att förnya

prenumerationen på
Göteborgs Stifts-Tidning!

Eller ge den som gåva!

Helår: 350:-, halvår: 200:-

Nyprenumerant och/eller gåvo-
prenumerant 275:- för helår.

Plusgiro 2 55 21-6

Betalning i god tid underlättar.

Meddela gärna
eventuell ändring.

Kontakt: 0723-180941

gbgs.stifts.tidning@gmail.com

Tack för alla gåvor!

Göteborgs Stifts-Tidning

Plusgiro 2 55 21-6

Prästkassan

Plusgiro 34 65 56-4

Lutherstiftelsen

Plusgiro 49 12 14-3

Bankgiro 340-5826

Swish 123-000 16 85

Nummer 2
planeras utkomma
fredagen den
11 april 2025.